

ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГОВОЇ МЕТОДИКИ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ З ПОЛІТОЛОГІЇ

Одним із способів підвищення мотивації до систематичного навчання та розвитку творчого мислення студентів і поглиблення педагогічної майстерності викладачів є застосування на семінарських заняттях тренінгової методики. Тренінгова методика в рамках змісту предмета, його мети і завдань, враховуючи виховні і пізнавальні можливості студентів, має на меті максимально оптимізувати організацію навчального процесу, забезпечити оновлення змісту заняття, активізацію пізнавальної діяльності студентів. Для прикладу розглянемо структуру проведення семінарського заняття з політології на тему «Політична влада», що базується на тренінговій методиці.

Завданням тренінгу є засвоєння знань із теми «Політична влада» та їх закріплення у практичній і творчій діяльності. У розробці тренінгу головна увага зосереджена на аспекті вибору методів активізації пізнавальної діяльності студентів і побудові проекту практичного вивчення дисципліни. Методика проведення семінарського заняття з політології на тему «Політична влада» базується на технології колективної мислєдіяльності на основі співробітництва. Таке співробітництво націлене не тільки на формування навиків і засвоєння основних понять, передбачених навчальною програмою, а й на організацію проблемної дискусії з висуванням проектів, формування комунікативних навичок, налагодження позитивного зворотного зв'язку.

Особлива увага у виборі методів і форм навчання на семінарі звертається на ті види, які спрямовані на активізацію процесу пізнання політологічних знань, вирішення відповідних розвиваючих і виховних завдань на занятті. Вибрані методи повинні відповідати поставленим цілям заняття, тому на нашу думку варто використувати наступні: асоціативний метод, методи бесіди пояснення, наочності. Для первинного усвідомлення знань і застосування їх студентами при вирішенні завдань, розвитку умінь студентів творчо і усвідомлено мислити, аналізувати ситуацію, робити власні висновки і узагальнення: метод дискусії з висуванням проектів, метод проблемних ситуацій, метод «Навчаючи-учуся», метод роботи з документами (елемент кейс-методу).

Метою тренінг-заняття є створення умов для ефективного засвоєння знань і створення умов позитивного зворотного зв'язку, заняття рекомендується проводити в ігровій формі, групу варто розділити на мікрогрупи — форма роботи студентів — групова. Цілі тренінгу: розвиток самостійності і активізація пізнавальної діяльності студентів у вивченні теми «Політична влада»; формування і закріплення знань про політичну владу, державу як універсальну політичну форму організації суспільства; аналіз змісту, структури і мотиваційних основ політичної влади; розвиток у студентів політичної культури і формування політичної свідомості. Тренінг-заняття спрямоване на формування таких вмінь як: аргументовано висловлювати власні думки з приводу проблемних питань; аналізувати стан і тенденції стану політичної влади на сучасному етапі розвитку суспільства; порівнювати, аналізувати різні типи влади, наводячи приклади, аналогії; орієнтуватися в літературних джерелах і самостійно отримувати потрібну інформацію при підготовці до заняття; формувати навичок конструктивної взаємодії і ефективної співпраці студентів у пізнавальному процесі.

Мотиваційний компонент у вивченні теми «Політична влада» має важливе значення. Викладач має обґрунтовано показати значення даної теми, і оскільки політична влада є тільки одним з видів влади у суспільстві і обов'язковим компонентом соціальної взаємодії. Для підвищення рівня зацікавленості студентів можна використати психологічний тест «Володарювати чи підкорюватися?» [1]. Застосування цього прийому допомагає встановити контакт між студентами та викладачем і дізнатися про психологічні особливості студентів для подальшого розподілу на мікрогрупи. Групу варто розділити на 2—3 мікрогрупи, в яких кількість тих, хто здатен керувати і тих, хто схильний до підкорення буде приблизно однаковою. Рекомендовані методи і прийоми мотивації: 1) широкі пізнавальні мотиви — орієнтація на ерудицію, задоволення від процесу навчання і його результатів; 2) мотив саморозвитку і самоосвіти — орієнтація на отримання додаткових знань, розвитку вмінь у прийнятті рішень; 3) мотив співробітництва — орієнтація на розвиток комунікативних вмінь, можливість взаємодії різними способами, самоорганізації; 4) стимулювання часом — обмеження в часі і винагородження за швидкість виконання завдань.

Для актуалізації опорних знань (перший етап тренінгу) студенти можуть пригадати афоризми чи висловлювання відомих людей про владу і політику. На основі наведених цитат проаналізувати позитивні і негативні прояви владних відносин у суспільстві, визначити які з них переважають. (Команда, що на-

звала найбільше афоризмів отримує 3 бали, відповідно інша — 2 бали й 1 бал — за найменшу кількість). Застосування цього прийому допомагає: дізнатися про рівень згуртованості студентів у мікрогрупах і виявити пізнавальні можливості; аналізувати рівень взаємозалежності між студентами; розвивати творче, аналітичне мислення студентів.

На другому етапі студенти отримують роздатковий матеріал на окремих картках. Завдання — встановити відповідність між визначеннями і поняттями, що характеризують види і форми влади. (Команда, що виконала завдання найшвидше отримує 3 бали, відповідно –2 і 1 бал). Застосування цього прийому допомагає: згуртувати членів мікрогрупи, орієнтувати їх на досягнення єдиної мети; визначити рівень знання теоретичного матеріалу; розвивати вміння студентів швидко орієнтуватися в матеріалі.

На третьому етапі тренінгу, використовуючи метод «Навчаючи — учуся», кожна з мікрогруп на занятті вивчає питання ознак влади, інша — її функцій і відповідно третя — структури влади. Мікрогрупи по черзі пропонують ознайомитися з підготовленою інформацією в доступній формі (з урахуванням таких підходів, як образність, пізнавальність). Слухачі повинні запам'ятати подану інформацію, або занотувувати її. Викладач вибірково робить опитування з метою здійснення контролю і закріплення вивченого. Застосований метод дозволяє студентам взяти активну участь у навчанні і передачі своїх знань одногрупникам; розглянути велику кількість теоретичного матеріалу за відносно короткий проміжок часу.

Прийом розвивального навчання дозволяє розвивати аналітичні здібності студента при вивченні політології, здобувати нові знання у процесі самостійної роботи. Для цього на четвертому етапі пропонується використовувати прийом роботи з підручником, документами чи іншими джерелами, що може виступати елементом кейс-методу. За результатами такої роботи може бути виконане наступне завдання: формування презентації чи метаплан-карти, що заповнюється студентами на основі генерування ідей у групах. Мікрогрупи презентують інформацію, виступаючи з коротким повідомленням і коментарями. Ефективність сприйняття інформації посилюється створенням наочного матеріалу самими студентами під час виконання завдання. Підбивши підсумки шляхом бесіди, викладач має зробити спробу узагальнити спільні думки для всіх проектів, представлених групами, орієнтуючи на наближення їх до реалій сучасного політичного життя на конкретних прикладах

Для узагальнення і систематизації знань на п'ятому етапі тренінг-заняття можна застосовувати прийом проведення проблемної дискусії з висуванням проєктів чи аналіз проблемного питання на основі обговорення і прийняття рішень за його результатами. Для обговорення студентам пропонується питання визначення тенденцій демократичної влади на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Кожен учасник пропонує ідеї, по черзі представниками мікрогруп озвучуються рішення для загальної дискусії. На основі обговорення створюється модель SWOT-аналізу. Використання даного методу дає можливість побачити переваги і недоліки процесу демократизації влади, визначення і прогнозування перспектив і загроз функціонування влади в умовах демократичного політичного режиму. **Модель SWOT-аналізу демократичної влади на сучасному етапі розвитку українського суспільства** (заповнюється в ході обговорення проблемного питання)

Сильні сторони	Слабкі сторони
Можливості і перспективи	Загрози

Контроль у процесі тренінгових семінарських занять — це не оцінка знань, а й їх корекція, доповнення, консультування і перевірка рівня засвоєння знань, яка базується на принципах об'єктивності, прозорості, систематичності. Знання студентів перевіряються під час виконання певних завдань на семінарському занятті. Перевірка знань, умінь, навичок — це частина роботи викладача у вивченні розвитку студента, виявленні рівня його пізнавальних можливостей, мотивації до вивчення дисципліни. Основні методи контролю знань, які пропонуємо використовувати під час вивчення теми «Політична влада» — тестова перевірка наприкінці заняття, усне фронтальне опитування, виконання усних чи письмових завдань як індивідуального, так і групового (робота в малих групах) характеру під час заняття. Оцінювання проводиться залежно від результативності залучення до роботи студентів у малих групах. Головні критерії оцінювання: активна участь у занятті всіх членів мікрогруп; оригінальність і творчий підхід у виконанні завдань; розуміння матеріалу, чіткість і доступність відповідей; успішність виконання завдань, аргументованість, актуальність наведення прикладів, демонстрація зв'язку з життям. Варто відзначити найбільш активних, креативних учасників.

Підведення підсумків заняття відбувається шляхом аргументування оцінки кожного з учасників та інструктажу по підготовці до наступного семінарського заняття.

Таким чином, застосування тренінг методики для проведення семінарських занять з політології сприяє розвитку творчого мислення студентів, позитивно впливає на мотивацію до систематичного навчання.

Література

1. Практикум по политологии: Учебн. пособие / Под ред. М. А. Василика. — М.: Гардарики, 1999. — 389 с.

Лісовська В. П., канд. фіз.-мат. наук, доц.,
Манжос Т. В., канд. фіз.-мат. наук, доц.,
кафедра вищої математики факультету
управління персоналом та маркетингу

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО Й ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ НАУК

У сучасних умовах ринкової економіки до фахівця економічного профілю ставиться ряд вимог, серед яких — високий рівень економічної освіти, складовою частиною якої є математична підготовка. Математика увійшла в економіку як джерело необхідного апарату для розв'язання різноманітних економічних проблем, причому пріоритетним чинником розвитку професійного потенціалу майбутнього економіста є якісна підготовка з теорії ймовірностей і математичної статистики. Ґрунтовні теоретичні знання та уміння застосовувати ймовірно-статистичний апарат до економічних досліджень, аналізу, прогнозування закладають основи успішного засвоєння базових економічних дисциплін, а саме: макроекономіки, мікроекономіки, економічного фінансового аналізу, економічного ризику, економіко-математичного моделювання та багатьох ін. Це означає, що успішне опанування знаннями з математичних наук є однією з вирішальних умов покращення